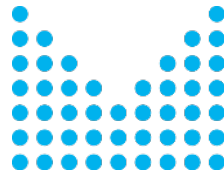

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Evaluace fungování RDC a metodika jejich dalšího působení v ČR

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

Tel.: 604 279 758

E-mail: lubor.hruska@accendo.cz

ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú.

Web: <http://accendo.cz>

MV ČR realizuje projekt „Konceptce rozvoje dobrovolnictví v České republice s akcentem na zajištění regionální a oborové dostupnosti dobrovolnictví v podobě dobrovolnických center“, reg. č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003724 (dále jen „Rozvoj dobrovolnictví“)

ACCENDO
VĚDECKO-VÝZKUMNÝ ÚSTAV

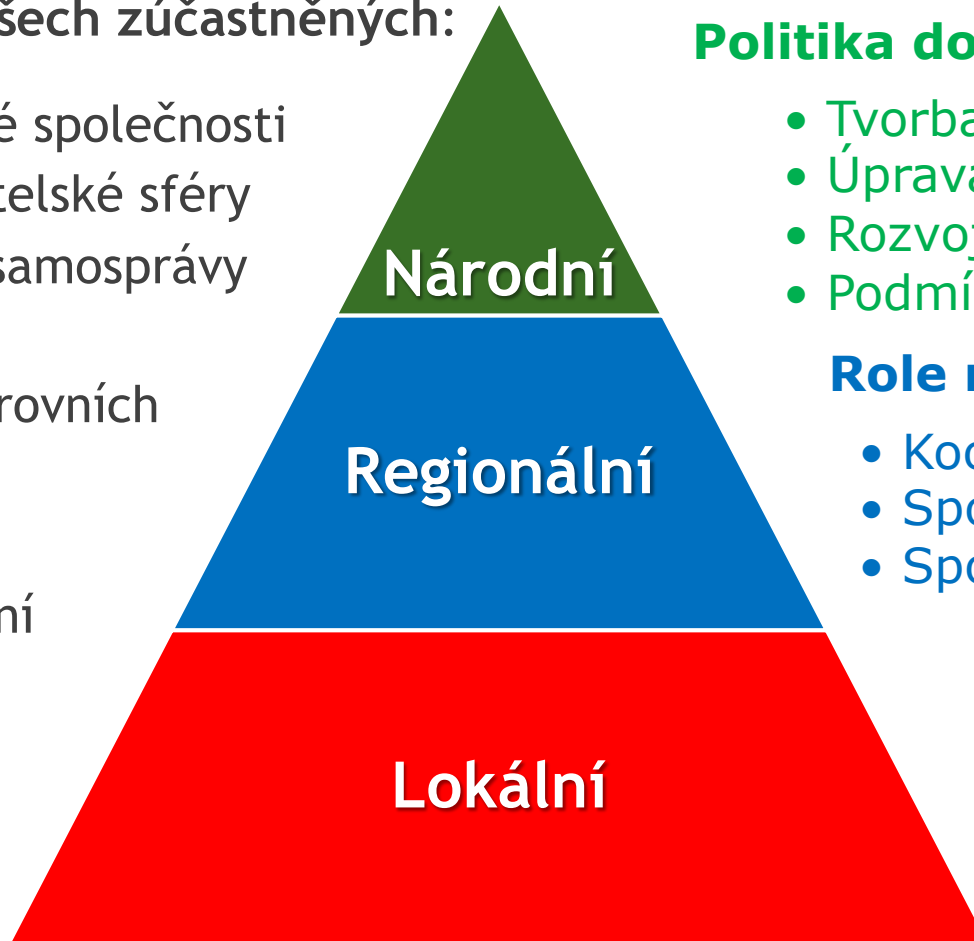
Dobrovolnická infrastruktura

Efektivní dobrovolnická infrastruktura potřebuje podporu všech zúčastněných:

- ▶ občanské společnosti
- ▶ podnikatelské sféry
- ▶ vlády a samosprávy

na všech úrovních

- ▶ místní
- ▶ regionální
- ▶ národní
- ▶ EU

Politika dobrovolnictví

- Tvorba příznivého klimatu k podpoře dobrovolnictví;
- Úprava postavení a ochrana dobrovolníků;
- Rozvoj znalostí o dobrovolnictví;
- Podmínky podpory finančního zapojení dobrovolníků.

Role regionální úrovně

- Koordinace plánování dle potřeb regionu;
- Spolufinancování RDC;
- Společná propagace dobrovolnictví v regionu.

Role municipalit

- Dlouhodobá spolupráce v lokalitách;
- Rozvoj znalosti o dobrovolnictví na ZŠ;
- Spolufinancování LDC;
- Společná propagace dobrovolnictví.

REGIONÁLNÍ DOBROVOLNICKÁ CENTRA (RDC)

Kraje bez RDC

- ▶ Olomoucký kraj - Rozvoj dobrovolnictví součást individuálního projektu (dobrovolnická centra v okresních městech)
- ▶ Kraj Vysočina - rozvoj dobrovolnictví v rámci klíčové aktivity v IP projektech kraje, od roku 2018 zřízení krajského koordinátora dobrovolnických aktivit
- ▶ Královéhradecký kraj - v roce 2021 podpořil projekt Podpora dobrovolnictví v období pandemie č. 21RGI01-0104 realizace Dobrovolnické centrum

Evaluace fungování RDC

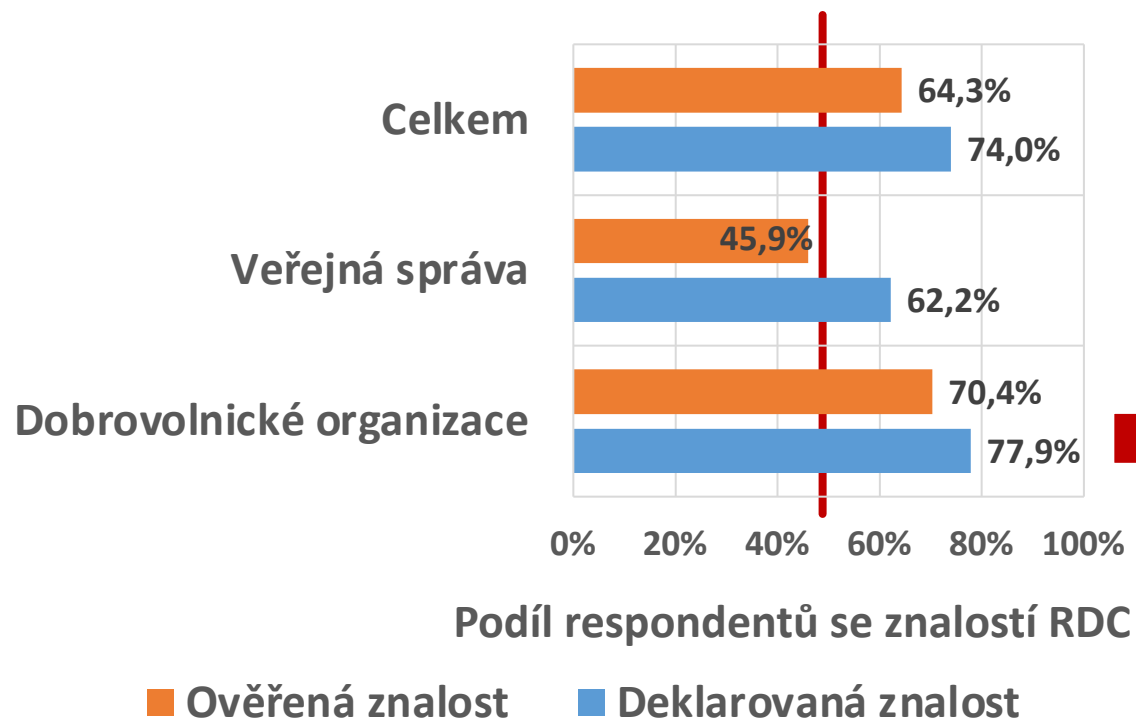
Pro evaluaci byl zvolen smíšený evaluační design, který kombinuje

- ▶ kvantitativní výzkum
  - ▶ **evaluační šetření před konáním kulatých stolů**
    - ▶ Metodou CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing) se před konáním kulatých stolů zjišťovány názory a postoje odborné veřejnosti k dobrovolnictví a k činnosti RDC.
    - ▶ Celkem se kulatých stolů zúčastnilo 492 účastníků, z toho 368 se zapojilo do evaluačního šetření, návratnost dotazníků byla 74,8 %.
  - ▶ celospolečenské šetření obyvatel ČR
  - ▶ oborové šetření v oblasti dobrovolnictví
- ▶ s kvalitativním
  - ▶ **řízené skupinové rozhovory na kulatých stolech**
    - ▶ Kulaté stoly probíhaly v online podobě od 31. ledna do 23. března 2022.

Důvodem volby pro smíšený přístup k evaluaci je větší validita výsledků, zasazení evaluace do kontextu, zohlednění komplexnosti a proměnlivosti intervence včetně většího prostoru pro interpretaci dopadu mimořádných událostí (pandemie COVID-19).

Znalost činnosti RDC v kraji

Respondenti ze 74,0 % deklarovali znalost RDC, ale při ověření jen 64,3 % uvedlo správně název organizace provozující RDC. Výrazně horší znalost byla u zástupců veřejné správy.

Dobrovolnické organizace

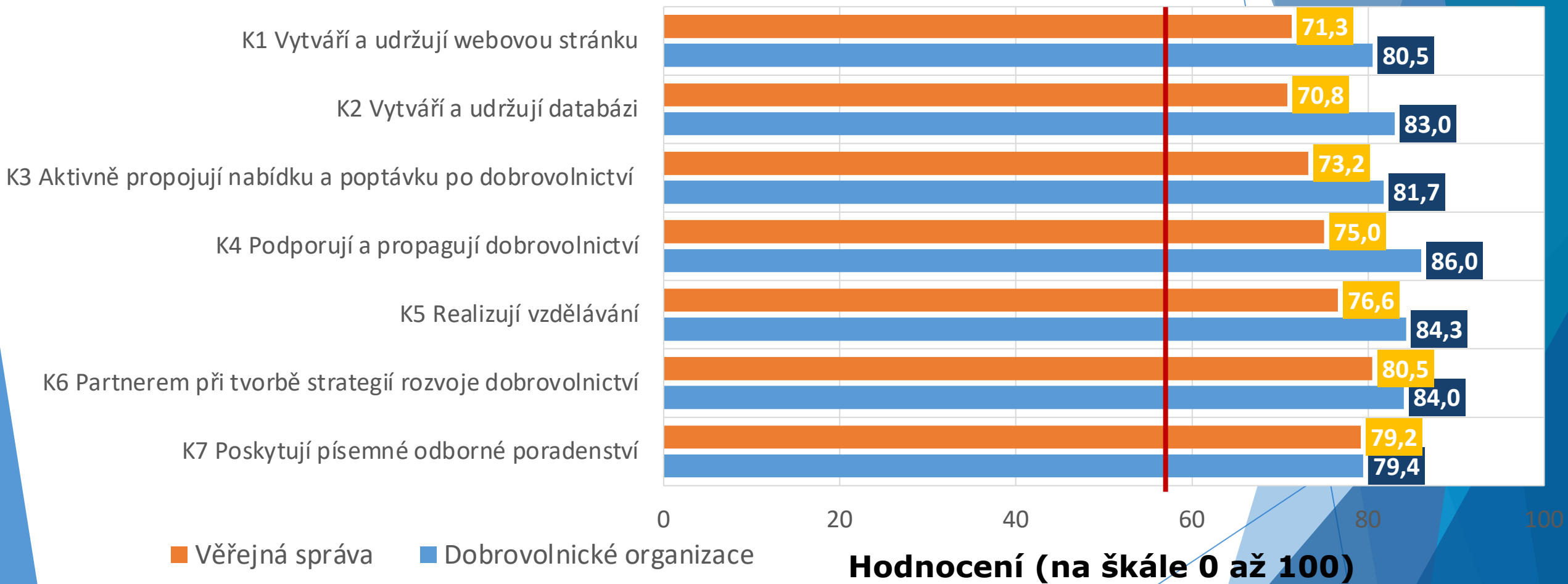
Kraj	Deklarovaná znalost	Ověřená znalost
HMP	88,5%	80,8%
SČK	57,1%	50,0%
JČK	69,2%	65,4%
PLK	73,7%	73,7%
KVK	65,0%	60,0%
USK	90,0%	75,0%
LBK	72,7%	68,2%
PAK	88,2%	58,8%
JMK	85,7%	81,0%
ZLK	75,0%	68,8%
MSK	84,0%	80,0%
Celkem	77,9%	70,4%

Činnost RDC

1. Vytváří a udržují webovou stránku
2. Vytváří a udržují databázi
3. Aktivně se podílí na zprostředkování nabídky a poptávky po dobrovolnictví
4. Podporují a propagují dobrovolnictví v kraji
5. Pořádání Dne dobrovolnictví
6. Pořádání Dne otevřených dveří dobrovolnictví v kraji
7. Provoz RDC pro veřejnost
8. Realizují vzdělávání
9. Jsou partnerem pro orgány samosprávy při tvorbě koncepcí či strategií rozvoje a podpory dobrovolnictví v kraji
10. Poskytují písemné odborné poradenství v oblasti dobrovolnictví

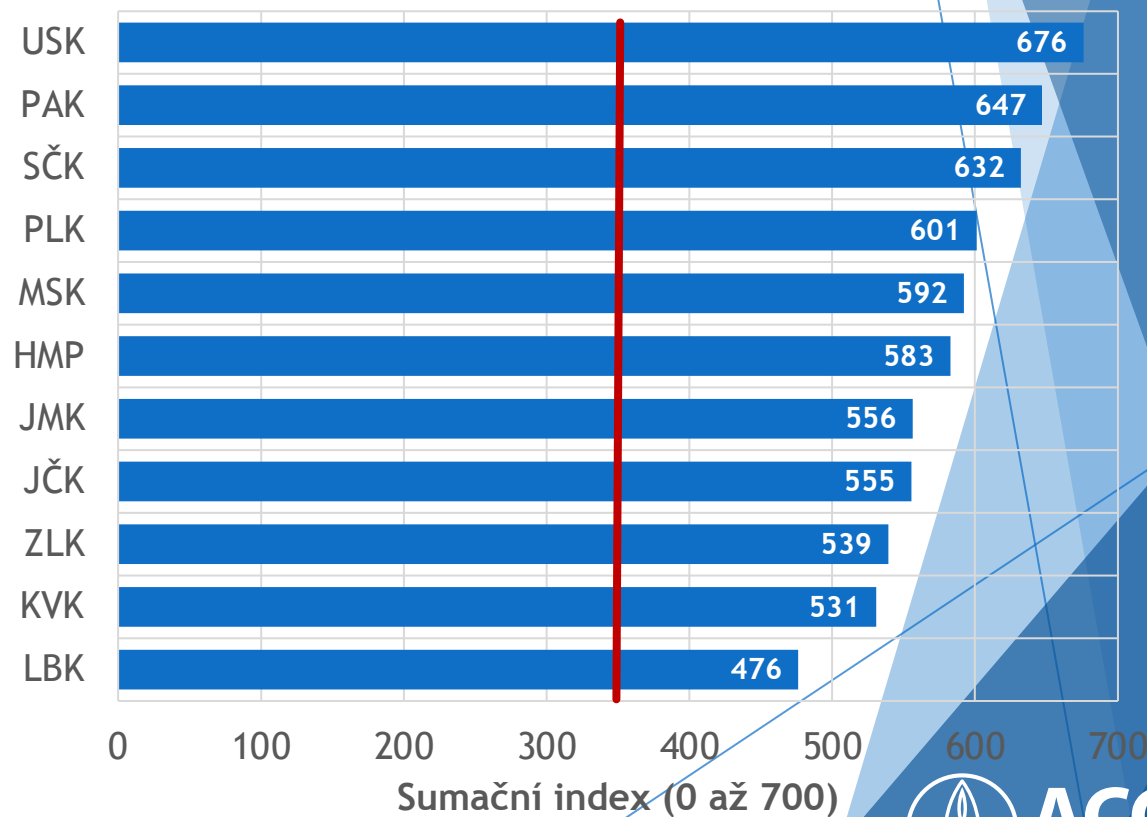
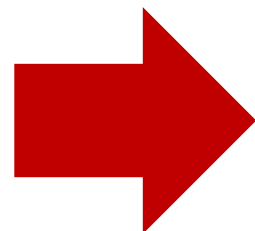
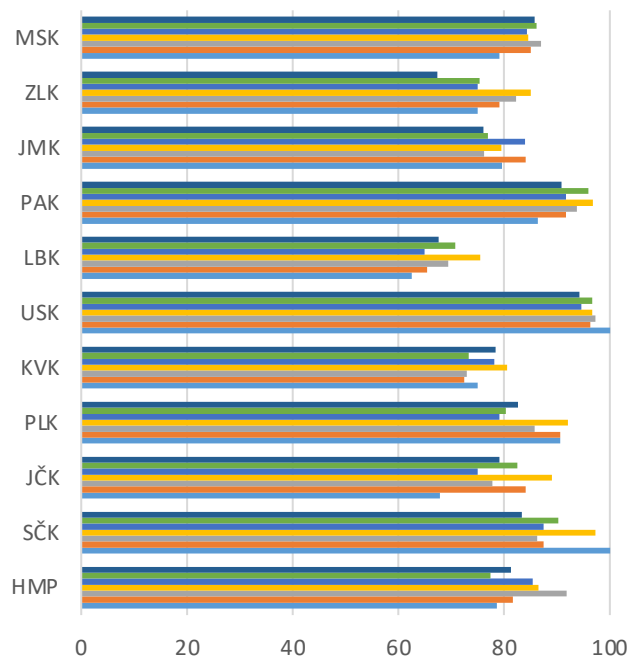
Hodnocení znalosti činností RDC v kraji dle 7 kritérií

Celkové hodnocení znalosti činnosti RDC dobrovolnickými organizacemi

Při hodnocení je nutné zohlednit evoluční přístup:

- ▶ RDC s rozvinutým potenciálem - jedná se o centra, která mají v území dlouhou historii
- ▶ RDC ve fázi zakotvování v územní struktuře

Rozdíly mezi RDC

- ▶ Mezi RDC v jednotlivých krajích jsou rozdíly, což potvrzují jak výsledky kvantitativního výzkumu, tak i výsledky skupinových diskuzí na kulatých stolech.
- ▶ Tyto rozdíly vychází ze specifik rozvoje dobrovolnictví jednotlivých krajů, jak to dokumentuje i celospolečenské šetření.
- ▶ Před projektem existovaly v některých krajích organizace, které částečně naplňovaly roli RDC, měly návaznou neformální spolupráci s dobrovolnickými organizacemi. Tyto organizace získaly status RDC a plně rozvinuly jeho potenciál.
- ▶ V některých krajích byla činnost dobrovolnických center spíše lokální. Je zde nutné k hodnocení přistupovat evolučně.
- ▶ Činnost RDC byla často spojena nejen s organizací, ale také s jednotlivými osobnostmi, které jsou v daném regionu uznávány.

Klíčové závěry z kvalitativní evaluace:

- ▶ Obecně mezi účastníky kulatých stolů vyplynula potřeba udržet a dále rozvíjet regionální dobrovolnická centra, navázat na výše uvedený projekt trvalým zakotvením regionálních dobrovolnických center do „dobrovolnických struktur“ v České republice, většina krajů deklarovala ochotu na tomto konceptu se organizačně podílet, některé kraje RDC již finančně podporují.

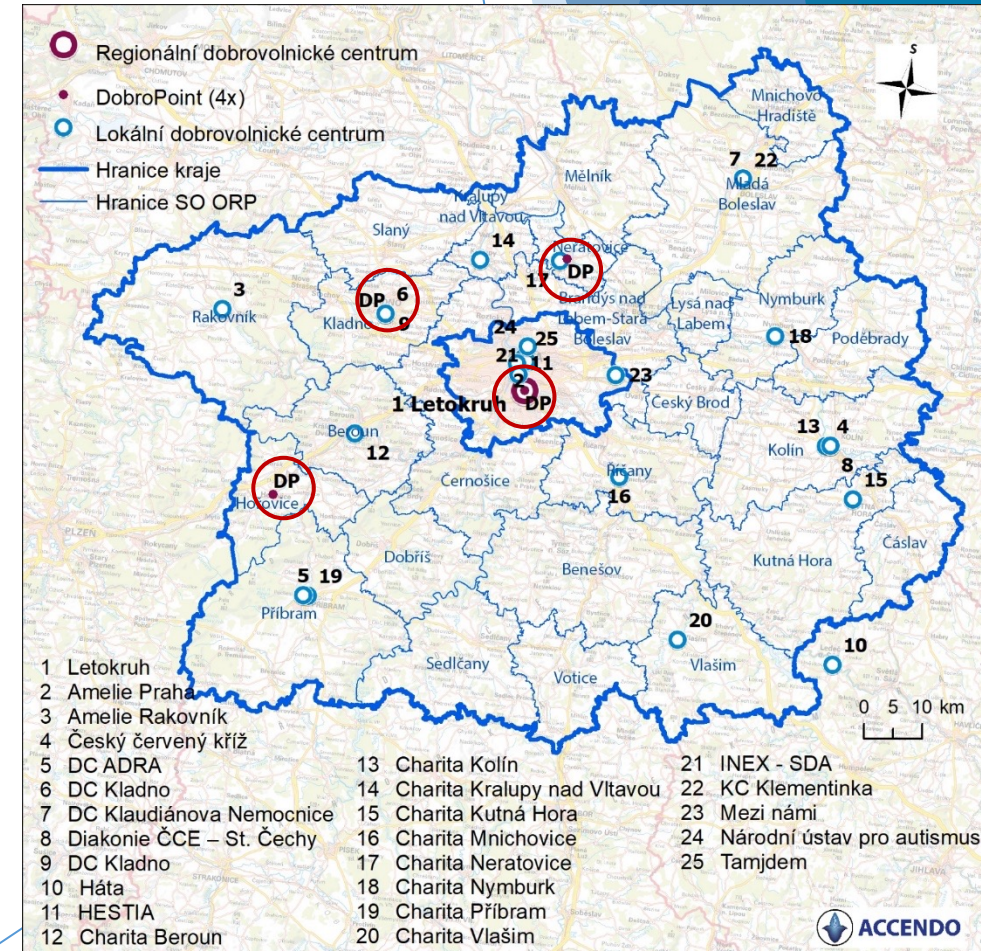
Role regionálních dobrovolnických center

- ▶ informační ve smyslu šíření informací a komunikace směrem shora dolů, poskytování prostoru pro nabídky a poptávku dobrovolnictví,
- ▶ propagační a komunikační, tj. zastřešovat a organizovat propagační a marketingové činnosti a akce na krajské úrovni; zajistit provoz webu (mj. s nabídkou a poptávkou)
- ▶ vzdělávací ve formě poskytování vzdělávání pro pracovníky lokálních dobrovolnických center organizací, zejména pak koordinátorů a kontaktních osob
- ▶ metodickou, tj. bude vytvářet nebo distribuovat doporučující metodiky a postupy směrem dolů a podílet se na vytváření doporučujících metodik a příslušné normotvorbě směrem nahoru (například při vyjednávání s Ministerstvem vnitra ČR) jako expertní subjekt (s tím, že bude prezentovat jednotné/dojednané zájmy regionálních aktérů)
- ▶ poradenskou a konzultační pro dobrovolnická centra a dobrovolnické organizace v kraji, případně další subjekty a osoby

Příklady dobré praxe z RDC:

- ▶ RDC MSK ADRA
  - ▶ Velmi intenzivní kampaň propagující dobrovolnictví využívající vhodně zvolené kombinace komunikačních kanálů pro jednotlivé cílové skupiny (web, regionální televize, rozhlas ...)
- ▶ RDC SČK Letokruh
  - ▶ Zřízení 4 x Dobropointů (DP) pro zlepšení dostupnosti
- ▶ RDC PAK KONEP
  - ▶ Prosazení dobrovolnictví do vize Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021-2027
- ▶ RDC USK DC
  - ▶ Vytvoření první samostatné „Strategie podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje“, která je průběžně aktualizována a na kterou je navázán dotační titul.
  - ▶ Výrazná činnost v rozvoji vzdělávacích programů v dobrovolnictví.

Klíčové výroky z kvalitativní evaluace:

- ▶ 1/V rámci principu subsidiarity je nutné posílit roli kraje v dobrovolnictví, prvním krokem je stanovit kompetentní osobu ve vedení kraje, která bude mít téma dobrovolnictví na starosti. Přestože dobrovolnictví je průřezové téma, je potřeba pověřit také touto činností vybraný odbor a zde konkrétní osobu. Dále je vhodné rozvoj dobrovolnictví zakotvit do strategických krajských dokumentů.
- ▶ 2/ RDC by měla rozvinout dlouhodobou koordinovanou propagaci dobrovolnictví v rámci kraje, která povede k uznání dobrovolnictví jako celospolečenského zájmu.
- ▶ 3/ Zvýšit informovanost měst, obcí a MAS o možnostech dobrovolnictví, RDC musí navázat se zástupci veřejné správy dlouhodobou spoluprací. Města nabízejí RDC využít pro propagaci dobrovolnictví své komunikační kanály k obyvatelům.
- ▶ 4/Budování RDC v kraji je velmi dlouhodobý proces, který probíhá evolučním vývojem dle specifik daného kraje. Je nutné, aby tento vývoj byl postaven nejen na osobnostech, ale především na organizaci, aby byla zajištěna zastupitelnost.
- ▶ 5/ Snížit administrativní náročnost činnosti RDC na základě principu efektivní administrace pro vykázání základního výkonu činnosti RDC na základě přidělených prostředků.

Metodika realizace a podpory dobrovolnických center

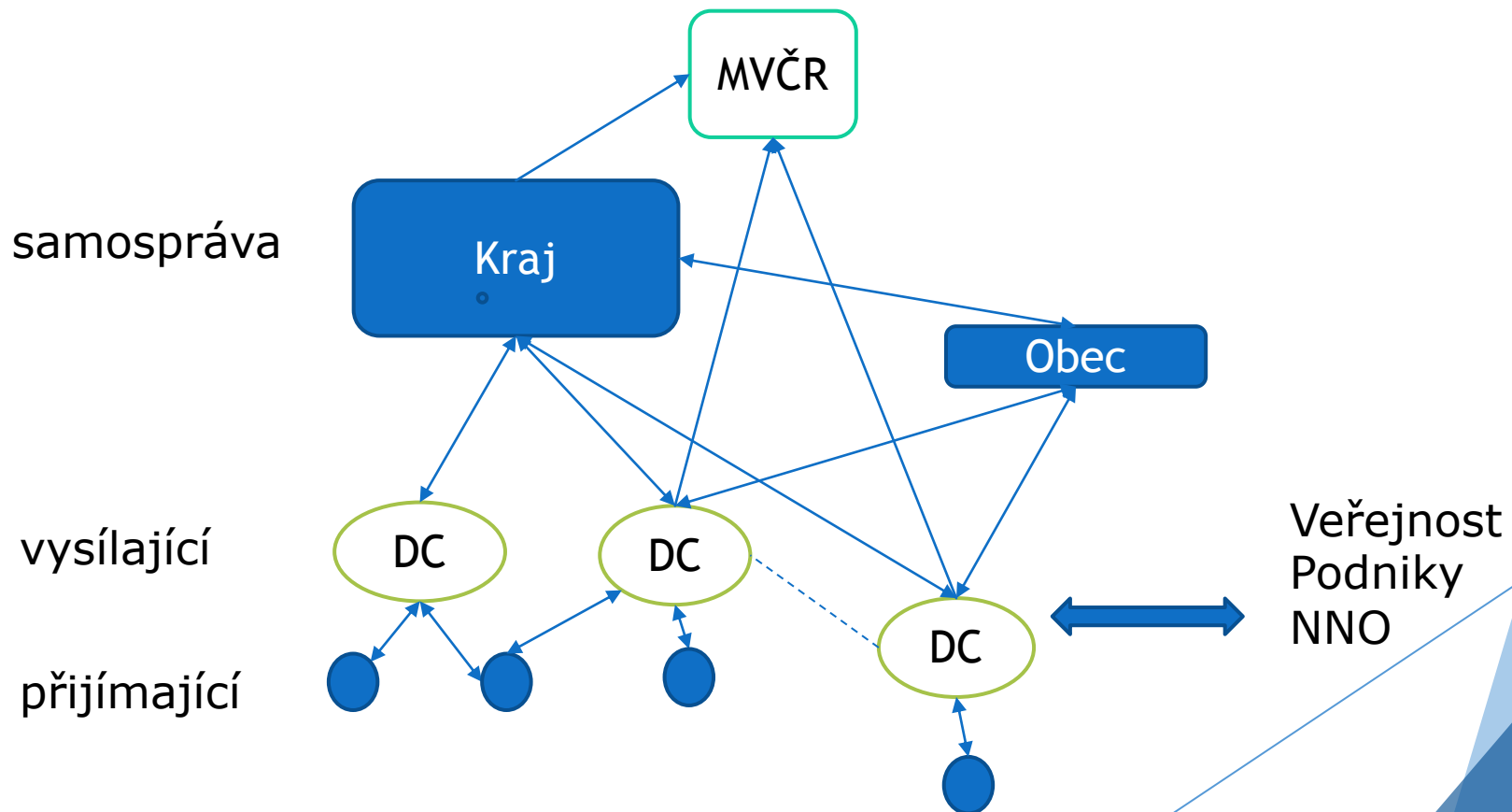
- ▶ Metodika obsahuje doporučení vhodných forem metodické a zejména finanční podpory těchto center v České republice.
- ▶ Metodika je doporučením pro regionální a lokální dobrovolnická centra, pro dobrovolnické organizace a orgány veřejné správy pro systémovou podporu dobrovolnických center, a k realizaci a rozvoji dobrovolnických projektů a programů a rozvoji práce s dobrovolníky.
- ▶ Na základě identifikovaných nedostatků v rámci evaluace se Metodika realizace a podpory dobrovolnických center v ČR zaměřuje na:
  - ▶ A/ Modely fungování RDC, spolupráci s veřejnou správou a financování RDC
  - ▶ B/ Strategické plánování dobrovolnictví na území kraje
  - ▶ C/ Informování, propagace a komunikační strategie kampaně
  - ▶ D/ Zprostředkování nabídky a poptávky po dobrovolnictví v kraji
  - ▶ E/ Vzdělávání a poradenství, supervize
  - ▶ F/ Koordinaci dobrovolníků

Model 0:

Sít' dobrovolnické infrastruktury v kraji bez RDC

- ▶ Dobrovolnická centra <-> Samospráva <-> Státní správa

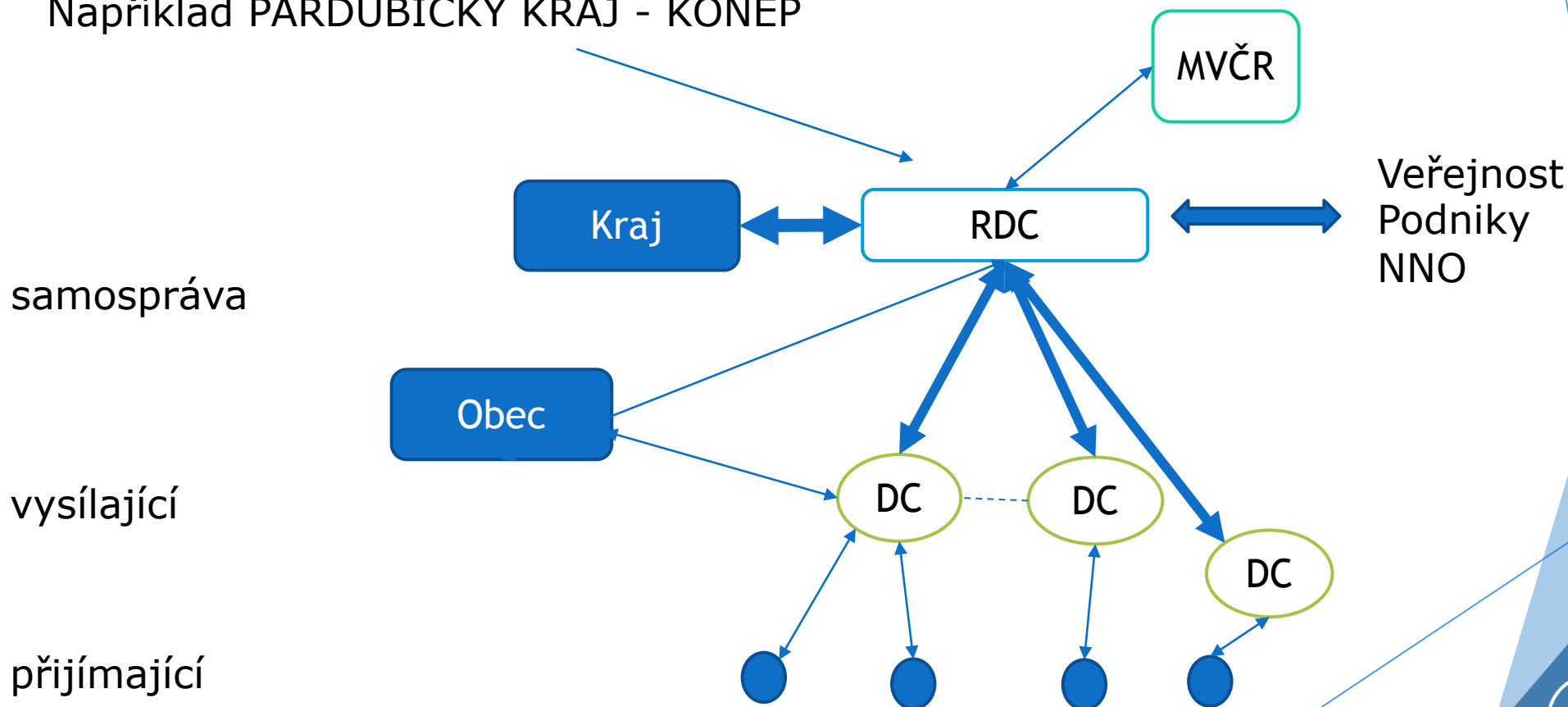

Model 1:

Sít' dobrovolnické infrastruktury v kraji se střešní organizací

- ▶ Dobrovolnická centra <-> zastřešující organizace, koalice = RDC <-> Samospráva

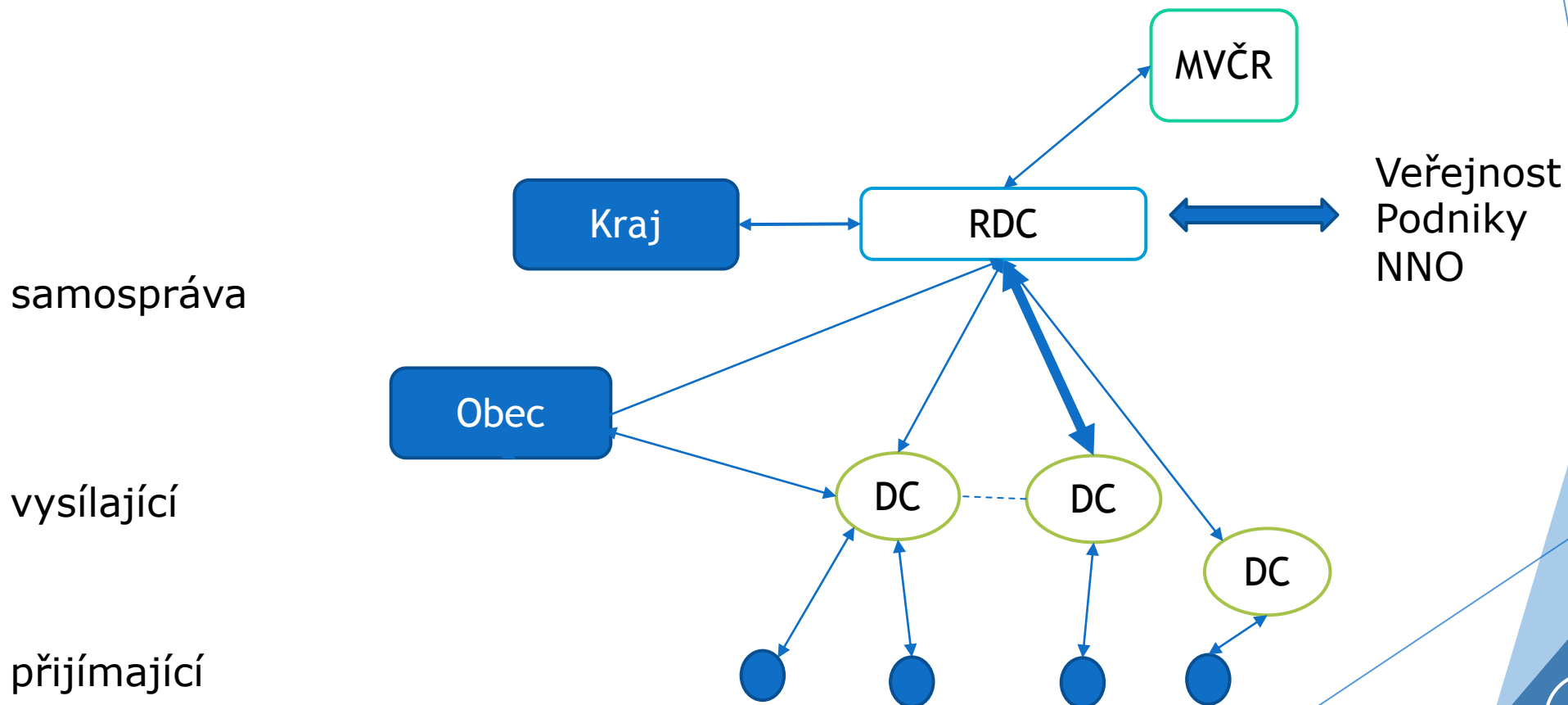
Například PARDUBICKÝ KRAJ - KONEP

Model 2:

Sít' dobrovolnické infrastruktury v kraji s dominantním DC

- Dobrovolnická centra <-> dominantní DC = RDC <-> Samospráva

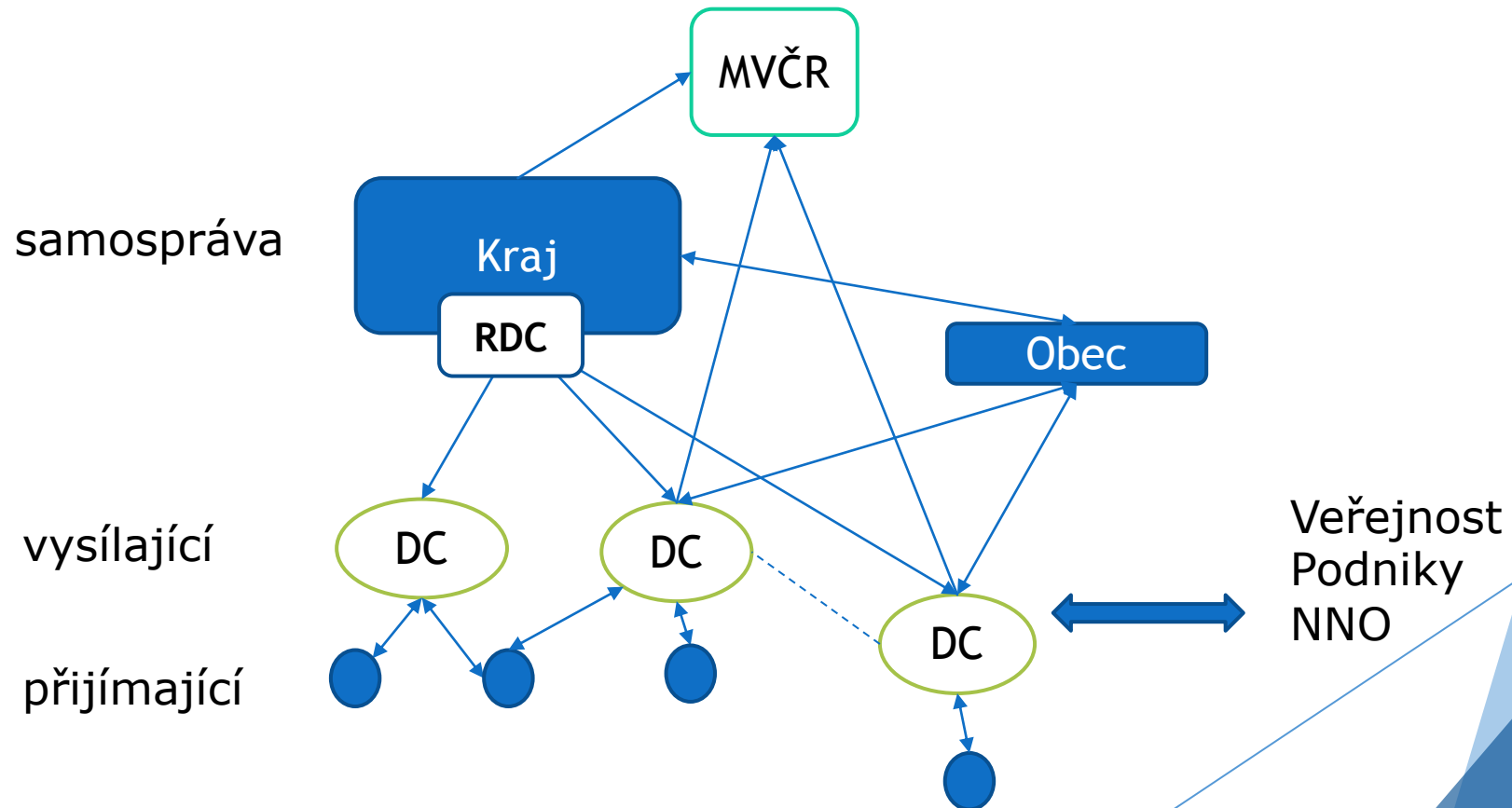

Model 3:

Sít' dobrovolnické infrastruktury, kde kraj má roli RDC

- ▶ Dobrovolnická centra <-> kraj = RDC - Potenciální model VYSOČINA, OLK

Financování další činnosti RDC

▶ MODEL 50 NA 50:

- ▶ Na základě principu subsidiarity znalosti specifika území má klíčovou roli pro další činnost RDC a rozvoj dobrovolnictví v kraji **vyšší územní samosprávný celek** (kraj, příp. hlavní město Praha).
- ▶ MV jako kompetenční gestor dobrovolnictví by se podílelo 50 % na financování základní činnosti RDC a kraj dalšími 50 %. Celková předpokládaná částka na základní činnost RDC je na rok 0,5 mil. Kč bez DPH.
- ▶ Výběr RDC je v kompetenci kraje, respektive zajištění naplnění základních činností RDC (současných 10 činností bude rozděleno na fakultativní - volitelné a obligatorní - povinné).

▶ MODEL TŘETIN:

- ▶ Tento model zajišťuje autonomní RDC prostřednictvím vytvořené regionální střešní organizace a je ideálním budoucím modelem efektivního financování RDC. Členské organizace by se podílely na definování činnosti RDC a celkové diskusi o rozvoji dobrovolnictví v kraji. V tomto ohledu je vhodné financování základní činnosti RDC: 1/3 MV, 1/3 vyšší územní samosprávný celek a 1/3 z členských příspěvků dobrovolnických organizací.

B/ Strategické plánování dobrovolnictví na území kraje

- ▶ Metodika strategického plánování dobrovolnictví vychází z Vládou ČR doporučené Metodiky přípravy veřejných strategií.
- ▶ Cílem strategického plánování je dlouhodobý rozvoj dobrovolnictví na území včetně potřebné dobrovolnické infrastruktury. Časový horizont dokumentu by u strategie dobrovolnictví **měl být 10 až 15 let**. Existují sice strategie i s dlouhodobějším horizontem 20 až 30 let, ale s ohledem na dynamický vývoj v dobrovolnictví je uvedený časový horizont zcela adekvátní.
- ▶ Plánování by mělo být realizováno na území celého kraje.
- ▶ Tvorbu strategie je nutné realizovat v úzké součinnosti s vyšším územním samosprávným celkem, resp. krajem. Každý kraj může mít specifické předpisy pro tvorbu dokumentu, které je nutné zohlednit. Výsledný dokument **musí schvalovat zastupitelstvo kraje**, takže je nutné počítat při tvorbě harmonogramu s tímto procesem schvalování.

B/ Strategické plánování dobrovolnictví na území kraje

- ▶ V rámci tvorby strategie pracujeme s principem efektivní práce a administrace:
V celém procesu plánování je třeba pro udržení efektivity vyvažovat náklady a zdroje (ať už materiální, personální, provozní nebo i vložený čas a energii všech zúčastněných), které jsou k dispozici, s plánovaným výsledkem.
- ▶ Zdroj: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/K3_Metodick%C3%A1_doporu%C4%8Den%C3%AD_v2.pdf/d812783a-e5cb-1dbb-daf8-6975b13af8b3
- ▶ Strategie obsahuje analytickou, strategickou a implementační část; implementační část zahrnuje všechny prvky implementace strategie.

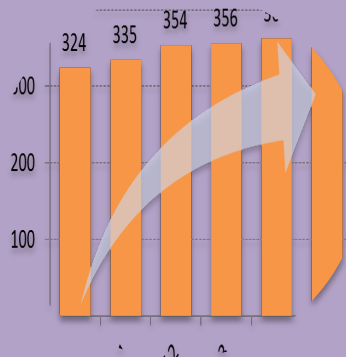
Strategie rozvoje dobrovolnictví

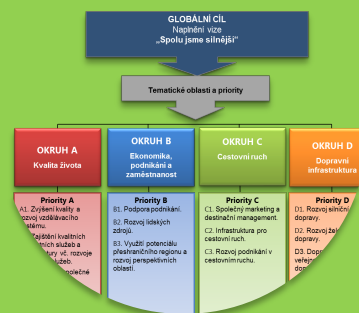
I: Přípravná část

Úvod

Rozhodnutí
o způsobu
zpracování
dokumentu

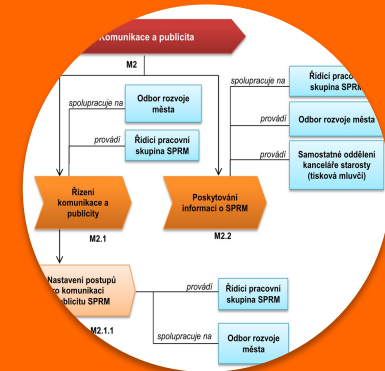

II: Analytická část

III: Strategická část

Cíle a opatření

IV: Implementační část (včetně evaluace)

Přípravná/Popisná část

1. Stanovení a schválení zadání zpracování Strategie rozvoje dobrovolnictví (vymezení věcné, územní a časové působnosti dokumentu), schválení organizačních řádů pracovních skupin.
2. Nastavení organizační struktury - návrh členů řídicí a pracovních skupin.
3. Shromáždění všech podkladů z minulého plánovacího období a jejich vyhodnocení, doplnění aktuálních podnětů.
4. Zohlednění změn v legislativě a informací z metodických a strategických dokumentů ministerstva a kraje (směrnice, metodiky, koncepce rozvoje apod.).
5. Nastavení harmonogramu.

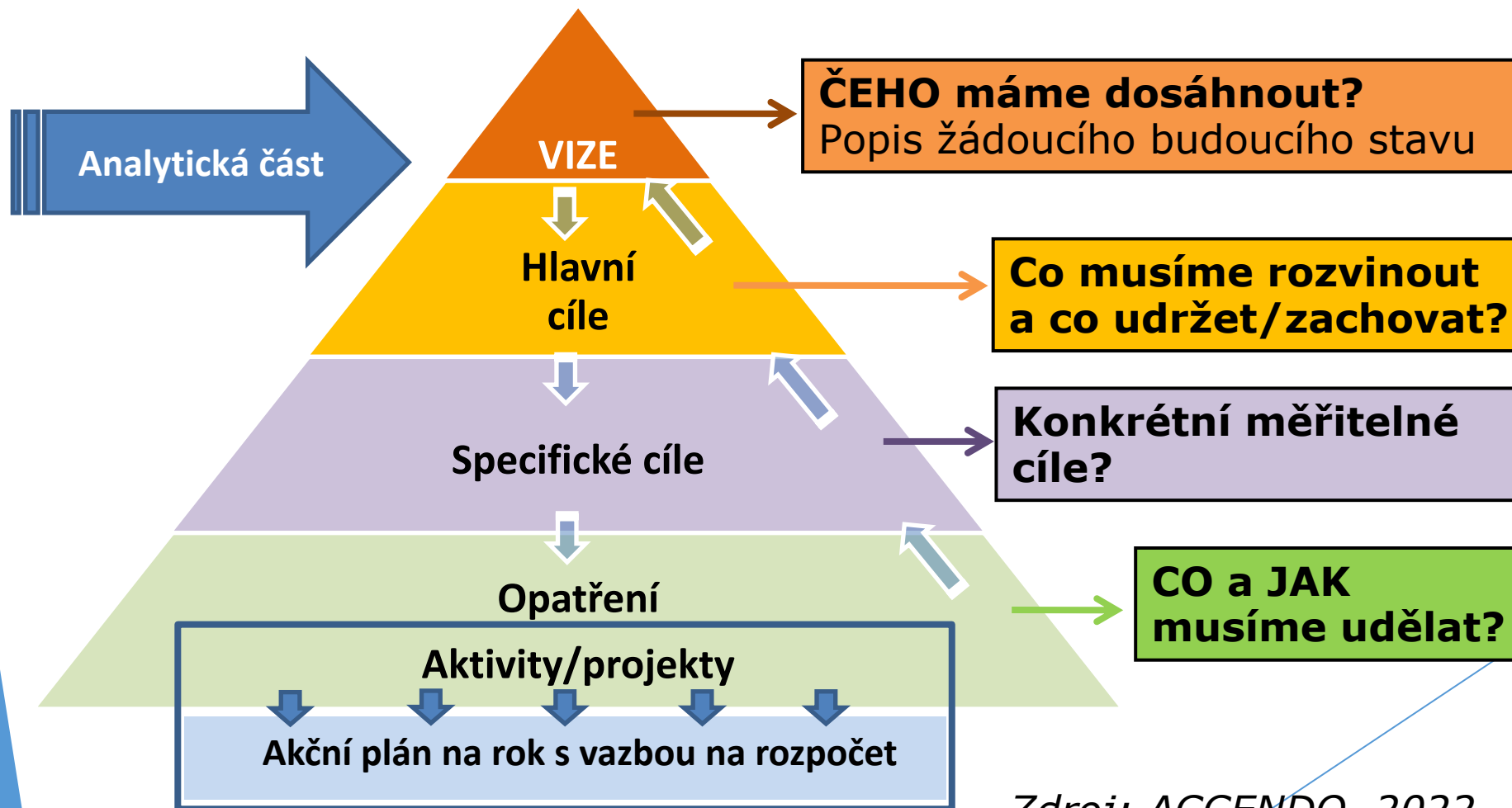
Analytická část

- ▶ 1.1 Vymezení území kraje a dostupnosti dobrovolnictví (velká města, centra osídlení, dobrovolnická infrastruktura, tj. dobrovolnické organizace / dobrovolnická centra)
- ▶ 1.2 Socio-demografická analýza (stárnutí obyvatel, migrační vývoj, vzdělanostní struktura, vyloučené lokality a další relevantní charakteristiky pro dobrovolnictví v území)
- ▶ 1.3 Průzkum obyvatel (pokud je k dispozici) - postoj k dobrovolnictví
- ▶ 1.4 Zmapování situace v jednotlivých obcích (průzkum obcí/starostů, identifikace problémů/bariér v dobrovolnictví)
- ▶ 1.5 Analýza potřeb přijímajících/vysílacích organizací a dobrovolníků na území správního obvodu ORP

Doporučujeme použít standardizované otázky z dotazníků, které jsou v příloze HRUŠKA, L., HAMANOVÁ, J. a kol. Statisticko – sociologického šetření v oblasti dobrovolnictví. Výzkumná zpráva 0.1. Ostrava: ACCENDO, 2021.

SCHÉMA STRATEGICKÉ ČÁSTI

Zdroj: ACCENDO, 2022.

Implementace

- ▶ Účelem Implementační části je nastavit proces naplňování nově vzniklé „Strategie rozvoje dobrovolnictví“ (dále SRD) do činnosti krajského úřadu a dalších aktérů (např. měst), kteří se chtějí na společném plánu podílet.
- ▶ Pro zdárnou implementaci je určující aktivní podpora vedení kraje a zapojených obcí. Stěžejní je institucionální zajištění implementace, tzn. zajištění činnosti Řídící skupiny SRD a stanovení zodpovědného pracovníka - Koordinátora SRD (RDC), včetně vymezení rozsahu jejich činností.
- ▶ Klíčovou aktivitou implementace je práce s informacemi a komunikace se všemi klíčovými aktéry v území.
  - ▶ Pro vytvoření vazeb mezi všemi aktéry a jejich následného rozvoje je vhodné realizovat školení/workshop pro všechny zúčastněné (členové samosprávy a zastupitelé dotčených obcí, Řídící skupiny SRD, koordinátor SRD, zaměstnanci kraje a RDC, dobrovolnické organizace a další zapojené subjekty).
  - ▶ Cílem je všechny seznámit s náplní, cíli a prioritami SRD a postupem při jeho implementaci (kdo zastává jakou roli, kompetence, zodpovědnosti, způsob komunikace apod.).

Implementace - Monitoring a hodnocení

Průběžné roční hodnocení SRD

- Každoročně v průběhu realizace SRD.
- Předmětem hodnocení bude vyhodnocování naplňování SRD, tj. realizovaných projektů a naplňování opatření/cílů.
- Hodnocení bude představovat zpětnou vazbu, na jejímž základě budou přijímána případná opatření pro výběr projektových záměrů na další období s ohledem na přípravu rozpočtu na další rok, případně pro aktualizaci SRD.
- Zpracovatel: Koordinátor SRD (RDC).
- Výstup: **Průběžná monitorovací zpráva.**

Ex-post hodnocení realizace SRD

- Součástí je i každoroční vyhodnocení plnění realizace aktivit/projektů a vyhodnocení na základě Průběžných monitorovacích zpráv SRD.
- Po ukončení realizace SRD zhodnotit celkovou účinnost a efektivnost SRD (účinnost intervence, rozsah naplnění cílů a očekávaných efektů aj.).
- Zpracovatel: Řídící skupina SRD + Koordinátor SRD (RDC).
- Výstup: **Závěrečná monitorovací zpráva o realizaci SRD.**

